

**„Európska Únia – líder digitálnej revolúcie?“
(Vybrané aspekty Nariadenia (EU) 2018/302 o riešení neodôvodneného
geografického
blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta
bydliska
alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu)**

***„European Union – leader of the digital revolution?“
(Certain aspects of Regulation (EU) 2018/302 on addressing unjustified geo-
blocking
and other forms of discrimination based on customers' nationality, place of
residence
or place of establishment within the internal market Geographical Blocking
Regulation)***

JUDr. Dominika Bajzáthová, Mgr. Dáša Labašová
advokátska kancelária Kinstellar, s.r.o.

Anotácia

Nasledujúci článok približuje obsah Nariadenia (EU) 2018/302 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu. Článok sa bližšie venuje zákazu blokovania prístupu k webovým stránkam, automatickému presmerovaniu zákazníkov na rôzne verzie webových stránok, uplatňovaniu odlišných podmienok prístupu k tovarom a službám a diskriminácii zákazníkov v súvislosti s platbami.

Annotation

The following article summarizes the content of the Regulation (EU) 2018/302 of the European Parliament and Council on addressing unjustified geo-blocking and other forms of discrimination based on customers' nationality, place of residence or place of establishment within the internal market. The article touches upon issues like denial of access to websites, automatic redirection of customers, the application of different access to goods and services and discrimination of customers for reasons related to the payments.

Kľúčové slová

geografické blokovanie, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, zákazník, ochrana spotrebiteľa, prístup k webovým stránkam, digitálny trh

Key words

geo-blocking, Regulation of the European Parliament and of the Council, customer, consumer protection, access to websites, digital market

Vzhľadom na rýchly nárast počtu nákupov cez internet v posledných desaťročiach, ako jeden z viacerých dôsledkov vlny digitálnej revolúcie, ktorú so sebou priniesli technologické objavy v oblasti umelej inteligencie, robotiky, autonómnych vozidiel alebo 3D tlače, prijal vo februári 2018 Európsky parlament a Rada Európskej Únie Nariadenie (EÚ) 2018/302 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22 / ES (ďalej len „nariadenie o geografickom blokovaní“).

S určitou formou geografického blokovania (*geoblocking*) sa pravdepodobne stretol už každý. Predstavte si nasledovnú situáciu. Po dlhých chvíľach pátrania konečne nájdete na rakúskej internetovej stránke kabelku, mobil, hodinky alebo čokoľvek iné po čom už dlhšie túžite. S radosťou pridáte tovar do „košíka“ a kliknete na „kúpiť“. Posledná veta, ktorú však uvidíte je, že ste boli presmerovaní na slovenskú verziu webstránky obchodníka, na ktorej je tovar, bohužiaľ, nedostupný. Neprijemné.

Príkladom geografického blokovania je napríklad aj kauza Parížskeho Disneylandu, ktorý ponúkal rôzne ceny vstupeniek podľa toho, z akého členského štátu EU bol vstup objednávaný.

Geografické blokovanie predstavovalo (a stále predstavuje) diskriminačnú praktiku, kvôli ktorej sa vnútorný trh Európskej únie umelo segmentoval v dôsledku priamych či nepriamych praktík obchodníkov založených na štátnej príslušnosti alebo mieste bydliska alebo sídla zákazníkov. Pred prijatím nariadenia o geografickom blokovaní Európska komisia uskutočnila prieskum, v ktorom bolo zistené, že iba v 37 percentách prípadov mohli zákazníci nakúpiť tovar alebo službu z iného členského štátu EÚ. Bolo totiž bežnou praxou, že obchodníci kategorizovali a rozdeľovali jednotlivé členské štáty do niekoľkých trhových segmentov.

Cieľom nariadenia o geografickom blokovaní je takémuto umelému fragmetnovaniu vnútorného trhu zabrániť a zabezpečiť tak zákazníkom lepší prístup k tovarom a službám na vnútornom trhu EÚ.

Na prvý pohľad to nemusí byť úplne jasné, avšak zákaz geografického blokovania predstavuje dôležitý strategický prvok pri vytváraní jednotného európskeho digitálneho trhu a je ďalším míľnikom v snahe EÚ o vytvorenie jednotného európskeho digitálneho trhu. Zaradí sa tak k takým dôležitým medzníkom ako bolo obmedzenie roamingových poplatkov či sprístupnenie možnosti vyžívať predplatné celosvetovo obľúbených služieb ako Netflix, HBO GO, Steam alebo Spotify v rámci všetkých členských štátov.

V skratke povedané, nariadenie o geografickom blokovaní od obchodníkov vyžaduje, aby zaobchádzali so svojimi zákazníkmi z rôznych členských krajín rovnakým spôsobom. Nariadenie o zákaze geografického blokovania má zabrániť obchodníkom najmä v takých obchodných praktikách ako sú:

- i. blokovanie prístupu k webovým stránkam (nariadenie o geografickom blokovaní používa širší pojem „online rozhrania“);

- ii. automatické presmerovanie zákazníkov na iné webové stránky, pokiaľ zákazník výslovne nepovolí takéto presmerovanie. Po udelení takéhoto súhlasu musí ostať webová stránka, na ktorú chcel pôvodne zákazník získať prístup, pre tohto zákazníka naďalej ľahko dostupná;
- iii. uplatňovanie rôznych podmienok prístupu k tovaru a službám z dôvodov súvisiacich so štátnou príslušnosťou, miestom bydliska alebo sídlom zákazníka
 - pri predaji tovaru, ak je obchodník z iného členského štátu ako zákazník;
 - elektronickom poskytovaní služieb (s výnimkou služieb, ktorých hlavnou charakteristikou je poskytovanie obsahu chráneného autorskými právami);
 - fyzickom poskytovaní služieb na území členského štátu, v ktorom obchodník vykonáva svoju činnosť.

Zákaz uplatňovania rôznych podmienok však neznamena, že obchodníci budú mať zakázané účtovať dodatočné poplatky za dodanie tovaru či poskytnutie služby, za predpokladu, že sú takéto náklady odôvodnené.
- iv. uplatňovanie rôznych platobných podmienok;

Obchodníci si môžu aj naďalej vybrať aké platobné prostriedky akceptujú, Nariadenie o geografickom blokovaní však zakazuje diskrimináciu v rámci skupiny obchodníkom vybraných platobných prostriedkov, za predpokladu, že platba sa (a) uskutočňuje formou úhrady, inkasa alebo pomocou platobného nástroja viazaného na kartu v rámci tej istej značky a kategórie platobnej karty (b) sú splnené požiadavky na silnú autentifikáciu zákazníka a (c) a platobná transakcia sa uskutočňuje v mene, ktorú obchodník akceptuje.

Nariadenie o geografickom blokovaní sa vzťahuje jednak na B2C (*business to consumer*) transakcie, ale aj na B2B (*business to business*) transakcie, za predpokladu, že služba či tovar je nakupovaná za účelom konečného použitia tohto tovaru, resp. služby.

Nariadenie o geografickom blokovaní zavádza viaceré výnimky, kedy sa vyššie popísané zákazy neuplatnia. Ako príklad by sme uvideli nasledovné

- Nariadenie o geografickom blokovaní sa nevzťahuje na poskytovanie služieb uvedených v článku 2 ods. 2 smernice 2006/123/ES, ako sú napríklad finančné služby (bankovníctvo, služby súvisiace s úvermi, poistením a zaistením), služby zdravotnej starostlivosti, súkromné bezpečnostné služby a mnohé ďalšie;
- Služby súvisiace s poskytovaním obsahu chráneného autorským právom sú vylúčené z rozsahu pôsobnosti nariadenia o geografickom blokovaní. V zmysle aktuálneho znenia nariadenia o geografickom blokovaní sa táto výnimka vzťahuje tak na audiovizuálny ako aj neaudiovizuálny obsah. Rozsah tejto výnimky bol počas legislatívneho procesu predmetom rozsiahlych diskusií a bude predmetom preskúmania zo strany Európskej komisie v roku 2020.

Napriek tomu, že v súčasnosti existuje viacero možností ako obísť geografické blokovanie, založené na anonymizovaní IP adresy na základe využitia proxy serverov a spolupracujúcich P2P (*peer to peer*) sieťových služieb, legislatívny zákaz na úrovni Európskej Únie, v prípade ak sa osvedčí, bude

predstavovať jednoduchší spôsob zamedzenia geografickému blokovaníu bez viacerých bezpečnostných nedostatkov, ktoré spôsoby anonymizovania IP adresy obsahujú.

Domnievate sa, že nariadenie o geografickom blokovaní bude v praxi predstavovať významný krok pre rozvoj jednotného európskeho digitálneho trhu alebo podľa vás naopak, prichádzajú legislatívne zmeny v porovnaní s tempom vývoja v oblasti vedy, výskumu a nových technológií veľmi pomaly? Kým odpovedať na otázku vie väčšina z nás pravdepodobne už teraz, fungovanie nariadenia o geografickom blokovaní a jeho skutočný prínos a význam pre rozvoj jednotného európskeho digitálneho trhu si už reálne vyskúšame od 3. decembra 2018.

Použité informačné zdroje:

EUR-Lex — Access to European Union law — choose your language [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R0302&qid=1542204009994&from=SK>